

การประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน กรณีศึกษา บริษัทผู้ผลิตรถจักรยานยนต์

ศักย์ วงศ์นิติพัฒน์¹

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี บางมด ทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

และ ณัฐสิทธิ์ เกิดศรี^{2*}

มหาวิทยาลัยมหิดล ถ.วิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ 10400

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาเครื่องมือสำหรับช่วยผู้บริหารในการประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและกลยุทธ์ของบริษัทได้อย่างเหมาะสม โดยในการศึกษานี้ได้นำเอาแนวความคิดของ การประเมินคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ต่อองค์กร ซึ่งถูกพัฒนาจากกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process) มาประยุกต์ใช้ พร้อมเสนอกรณีศึกษาการนำเอาเครื่องมือที่พัฒนาไปประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนสำหรับ บริษัทผู้ผลิตรถจักรยานยนต์แห่งหนึ่ง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับปัญหาและความผิดพลาดจากการเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน ของบริษัทที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เช่น ความผิดพลาดในการเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่เกิดขึ้นโดยอาศัยเพียงปัจจัยด้านราคา หรือความผิดพลาดที่เกิดจากการเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการตามรูปแบบชิ้นส่วนที่มี การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด โดยเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบด้วยทักษะปัจจัยหลักได้แก่ ปัจจัยด้าน ค่าใช้จ่ายด้านราคากลางๆ ความสามารถในการรับเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านความล่ามารถในการผลิต ปัจจัยด้านคุณภาพของชิ้นส่วน ปัจจัยด้าน ศักยภาพในการจัดส่ง ปัจจัยด้านการบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร และปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของผู้ผลิต ชิ้นส่วน ผลการศึกษาเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาของบริษัทในอดีต แสดงให้เห็นว่าการนำเอาเครื่องมือที่เป็นระบบ มาประยุกต์ใช้สามารถช่วยลดความผิดพลาดดังกล่าวได้

คำสำคัญ : การประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน / AHP / ผู้ผลิตรถจักรยานยนต์

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันเชิงอุตสาหกรรม สถาบันวิทยาการทุ่นยนต์ภาคสนาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ด้านการบริหารเทคโนโลยีและนวัตกรรม วิทยาลัยการจัดการ

* Corresponding author: E-mail: cmnathasit@mahidol.ac.th

Supplier Evaluation and Selection: A Case Example of Motorcycle Manufacturing Company

Sak Wongnitipat¹

King Mongkut's University of Technology Thonburi, Bang Mod, Thung Khru, Bangkok 10140
and Nathasit Gerd Sri^{2*}

Mahidol University, Vipawadee Rangsit Rd. Bangkok 10400

Abstract

This paper proposes a decision support model guiding managers to evaluate and select proper suppliers for their organization. In this study, Analytical Hierarchy Process (AHP) is applied to develop a decision support model for supplier selection. Along with the proposed model, case examples measuring the strategic fit of each supplier with respect to a subject company in motorcycle manufacturing sector are also presented to demonstrate the process how the model can be developed and used. The findings of this study indicate that the proposed model with six main factors can solve the past problems in which only cost and long time of business partnership were concerned. With the use of proposed model, it is anticipated that will be able to support decision making process for supplier selection.

Keywords : Supplier Evaluation / Automotive Part Suppliers / AHP

¹ Graduate Student, Development of Industrial Competitiveness Program, Institute of Filed Robotics.

² Assistant Professor, Technology and Innovation Management, College of Management.

* Corresponding author: E-mail: cmnathasit@mahidol.ac.th

1. บทนำ

การศึกษานี้นำเสนอวิธีการและขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินและตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมจักรยานยนต์ โดยใช้บริษัทแห่งหนึ่งที่ผลิตรถจักรยานยนต์เป็นกรณีศึกษา ซึ่งประสบปัญหาจาก การจัดส่งชิ้นส่วนที่ไม่ตรงต่อเวลา ชิ้นส่วนไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การเกิดปัญหาเดิมซ้ำๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากศักยภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วนที่ไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการคัดเลือกผู้ผลิตที่ใช้ในปัจจุบัน ยังไม่ครอบคลุมปัจจัยสำคัญต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านความสามารถในการจัดส่ง ปัจจัยความสามารถในการแก้ไขปัญหา และ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการเตรียมการซื้อชิ้นส่วนใหม่ เป็นต้น ซึ่งวิธีในปัจจุบันที่บริษัทกรณีศึกษาใช้ในการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนมีเพียงการประเมินผู้ผลิตในเบื้องต้น ซึ่งพิจารณาเฉพาะศักยภาพโดยรวมของผู้ผลิตในด้านความเหมาะสมของเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพ ความเหมาะสมของเครื่องจักร มาตรฐานของกระบวนการผลิต สภาพการทำงานทุน การจัดการ สภาพการจ้างงาน การจัดผังองค์กร กลุ่มลูกค้าที่อ้างอิงได้ ยอดขาย ผู้เชี่ยวชาญ โดยในขั้นตอนสุดท้ายของการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน สำหรับส่งมอบชิ้นส่วนแต่ละรายการจะพิจารณาเพียง ปัจจัยด้านราคาก็หรือระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจร่วมกัน ระหว่างผู้ผลิตชิ้นส่วนกับบริษัทกรณีศึกษาเท่านั้น ดังนั้น การปัญหาดังกล่าวจึงเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยที่จะดำเนินการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และเลือกผู้ผลิตในการจัดส่งชิ้นส่วนมายังบริษัทกรณีศึกษา โดยอาศัยข้อมูลผู้ผลิต ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในบริษัทที่ทำการศึกษาและดำเนินการเปรียบเทียบ ระหว่างผลการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นกับผลที่เกิดขึ้นจริงในอดีต

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาหารือวิธีการและพัฒนาเครื่องมือสำหรับช่วยประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน เพื่อตอบสนองความต้องการและกลยุทธ์ของบริษัท โดยกำหนดปัจจัยที่ควรพิจารณาในการประเมินศักยภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วน และวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 การคัดเลือกวิธีและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

ศักยภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วนต่อองค์กร

การเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มีศักยภาพจะทำให้บริษัทผู้ผลิตจักรยานยนต์ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ [1-4] โดยผู้ผลิตที่มีศักยภาพต้องสามารถจัดส่งชิ้นส่วนได้ตรงเวลาตามนัดหมาย ด้วยชิ้นส่วนที่ได้คุณภาพตามข้อกำหนด [5] และสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของตลาดจากบริษัทผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ได้ [6] โดยเน้นเรื่องการประยุกต์ด้านทุนด้านแม่พิมพ์ บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารจัดการทั้งในช่วงเตรียมการก่อนการผลิตและช่วงดำเนินการผลิตจริง

3.1.1 ทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน

มีงานวิจัยจำนวนมากนำเสนอวิธีการคัดเลือกผู้ส่งมอบวัสดุดิบในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น Semra Birgun Barla [7] และ S Gary Teng & Hector Jaramillo [8] นำวิธีการให้คะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก (Weight point Evaluation) ไปประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกผู้ส่งมอบวัสดุดิบในอุตสาหกรรมผลิตกระดาษและลิ้งทอง Maggie C.Y. Tam, V.M.Rao Tummala [9] ได้นำวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นไปประยุกต์ใช้ในคัดเลือกผู้วางแผนระบบเครือข่ายสำหรับบริษัทผู้ให้บริการระบบสื่อสารโทรศัพท์ Robert handfield, Steven v. Walton, Robert Srourfe, Steven a. Melnyk [10] ได้นำวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (AHP) ไปประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกผู้ส่งมอบวัสดุดิบในอุตสาหกรรมผู้ผลิตยานยนต์ อุตสาหกรรมผลิตกระดาษและอุตสาหกรรมลิ้งทอง จิระวัฒน์ เอมโกษา [11] ได้นำวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นไปประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในบริษัทผลิตยานยนต์ C. Muralidharna [12] นำวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น(AHP)ไปประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนสำหรับบริษัทผลิตจักรยาน Lisa M.Ellram [13] และ Fillip Roodhooft Jozef [14] ได้นำวิธีการประเมินด้านทุนรวมไปประยุกต์ใช้ประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ บริษัทระบบสื่อสารและโทรศัพท์ บริษัทขนส่ง บริษัท

น้ำมัน และบริษัทผลิตเวชภัณฑ์ Ferhan Cebi และ Demet Bayraktar [15], Selcuk Percin [16], Shin chan Ting & Danny I. Cho [17] ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับขั้นมา ผสมผสานกับวิธีการกำหนดเป้าหมาย มาประยุกต์ใช้คัดเลือกผู้ส่งมอบวัสดุดินสำหรับโรงงานผลิตอาหาร บริษัทผลิตอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในยานยนต์และบริษัทผลิตแพลงวัจรหลักรถสำหรับคอมพิวเตอร์ประเภทพกพาและตั้งโต๊ะ จากตัวอย่างของงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปวิธีการคัดเลือกผู้ผลิตออกได้ดังนี้

3.1.2 การเลือกวิธีการประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่เหมาะสมกับบริษัทผู้ผลิตรถจักรยานยนต์

การประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนจะเป็นรูปแบบของการประเมินที่ต้องนำปัจจัยที่เป็นทั้งเชิงปริมาณเช่นราคา การจัดส่งที่ตรงต่อเวลา และปัจจัยเชิงคุณภาพ เช่น ความน่าเชื่อถือ มาประเมินร่วมกัน ดังนั้นวิธีการที่เหมาะสมคือ วิธีที่ปัจจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณสามารถถูกนำมาพิจารณาพร้อมกัน และผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในลักษณะของตัวเลขซึ่งดัดแปลงง่ายต่อการสรุปผล รายละเอียดการเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของวิธีการต่างๆ ได้นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปข้อเด่นและข้อจำกัดของแต่ละวิธีการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน

วิธีการประเมินและเลือก	รูปแบบการวัดผล		ข้อเด่น	ข้อจำกัด
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ		
การให้คะแนนแบบไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted)	วัดได้	วัดได้	ทำได้ง่าย	ต้องวัดต่อระดับชิ้นส่วนที่มีความสำคัญทั่วไป
การให้คะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted)	วัดได้	วัดได้	มีถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยทำให้ผลลัพธ์มีความเที่ยงตรง	มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ที่เพิ่มเติม
การวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (AHP)	วัดได้	วัดได้	มีการถ่วงน้ำหนัก มีวิธีการที่ชัดเจนในการหาน้ำหนักของแต่ละปัจจัย	ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นการเปรียบเทียบ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงตามจำนวนของสิ่งที่เปรียบเทียบ
การประเมินคุณค่าเทคโนโลยี (Technology Value)	วัดได้	วัดได้	มีการถ่วงน้ำหนัก มีวิธีการที่ชัดเจนในการหาน้ำหนักของแต่ละปัจจัย มีวิธีการถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่การให้คะแนนที่เป็นมาตรฐาน	ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมิน จะต้องหาน้ำหนักของแต่ละปัจจัย รวมถึงกำหนดเกณฑ์ที่การให้คะแนน จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน
การหาต้นทุนรวม (Total cost of Ownership)	วัดได้	วัดไม่ได้	มีความชัดเจนในการวัดผลเชิงเศรษฐศาสตร์	ต้องการข้อมูลสนับสนุนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถนำปัจจัยเชิงคุณภาพมาวัดประเมินได้
กำหนดวัตถุประสงค์ (Goal programming)	วัดได้	วัดไม่ได้	มีความชัดเจนในการวัดผล	ไม่สามารถนำปัจจัยเชิงคุณภาพมาวัดประเมินได้ และไม่สามารถนำมาประเมินกับอุดสาಹกรรมที่มุ่งเน้นการเลือกผู้ผลิตเพียงรายเดียวท่องเที่ยวที่ชื่อการซื้อส่วน (Single sourcing)
ผสมผสานระหว่างกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นกับกำหนดวัตถุประสงค์ (AHP + Goal Programming)	วัดได้	วัดได้	มีความชัดเจนในการวัดผล สามารถวัดผลได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	ไม่เหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้กับอุดสาหกรรมที่มุ่งเน้นการจัดซื้อบริการเลือกผู้ผลิตเพียงรายเดียวที่ชื่อการซื้อส่วน (Single sourcing) ได้

3.1.3 ปัจจัยในการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน

จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปปัจจัยในการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์ตามที่ได้แสดงในตารางที่ 2 ซึ่งจากผลการรวมสามารถสรุปได้เป็นหัวข้อหลักดังนี้

- ปัจจัยด้านราคา เช่น ต้นทุนสิ่นค้า ต้นทุนค่าขนส่ง

ต้นทุนการล็อกชิ้นส่วน ต้นทุนการดำเนินงาน และระยะเวลาการชำระเงิน

- ปัจจัยด้านคุณภาพ เช่น อัตราส่วนของเสีย ระบบประเมินคุณภาพ
- ปัจจัยด้านการจัดส่ง เช่น การตรงต่อเวลาในการจัดส่ง ระยะเวลาผลิตตั้งแต่รับคำสั่งชิ้นส่วน

- ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง
- ปัจจัยด้านการบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร เช่น ความร่วมมือในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร
- ปัจจัยด้านความสามารถและลิ้งเก็อทันนุ เชน กำลังการผลิต ประสิทธิภาพของเครื่องจักร
- ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือ เช่น ฐานะทางการเงิน ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

ตารางที่ 2 สรุปปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกผู้ผลิตชั้นส่วนจากการสืบค้นงานวิจัย

	ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง	shin-chan [17]	Ferhan [15]	C.Murali dharan [12]	Semra [7]	S. Gary Teng. [8]	Selcuk percin [16]	Jiravut [17]	charles A. Weber [24]
1	ราคา (Costing)	ต้นทุนสินค้า (Product cost)	o		o	o	o		o	o
		ต้นทุนค่าขนส่ง (Transportation cost)	o							
		ต้นทุนการสั่งซื้อ (Ordering cost)	o							
		ต้นทุนการดำเนินงาน (Operating cost)				o				
		ระยะเวลาการชำระเงิน (Credit rating policy)			o					
2	คุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Product Quality)	อัตราส่วนของเสีย (Defect and scrap ratio)	o							
		อัตราส่วนของเสียที่ถูกตัดสิ้น (Product rejection ratio)	o		o	o			o	o
		Quality system (ระบบบริหารคุณภาพ)	o			o		o		
3	การจัดส่ง (Delivery reliability)	ความตรงต่อเวลาในการจัดส่ง (Delivery time delays)	o	o		o		o		
		การจัดส่งคงตามจำนวน (Delivery quantity-shortage)	o	o		o		o		
		ระยะเวลาที่สามารถจัดส่งสินค้าได้หลังจากได้รับการสั่งซื้อ (Lead time to order)	o	o			o			
		จำนวนชิ้นต่าในการสั่งซื้อต่อครั้ง (lot size)		o						
		สัญญาการจัดส่ง (Supply contracts)	o							o
4	ทำเลที่ตั้ง (Location)					o	o	o		o
5	การบริการ การแก้ไขปัญหาและ ความร่วมมือระหว่างองค์กร (Service, Problem solving & Co-operation)	ความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง (Response to change)	o	o				o		
		ความสามารถในการตอบสนองต่อการร้องขอ (Response to inquiry)	o	o					o	
		การรับประกันสินค้า (Warranty policy)					o			
		การติดต่อสื่อสาร (Communication)	o			o	o			
		บุคลากรฝ่ายขาย (Sale representative)	o							
		การแก้ไขปัญหาชั้นงาน (Repair service)							o	
		ความร่วมมือในการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Co-design production)	o							
		ความง่ายในการเจรจาต่อรอง (negotiability)				o				
6	ความสามารถและลิ้งเก็อทันนุ (Capability & Facilities)	จะสังการผลิต (Capability)	o		o	o	o	o	o	o
		ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem solving)	o				o	o		
		ความสามารถในการปรับปรุงงาน (Improvement effort)		o					o	
		ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี (Technical capability)			o	o		o		
		ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT system)						o		
		การควบคุมการผลิต (Operation control)							o	
		เครื่องจักร (Machine)			o					
7	ความน่าเชื่อถือ (Reliability)	ฐานะทางการเงิน (Financial status)	o	o						
		ประสบการณ์ในอดีต (Past experience)		o	o			o		
		การจัดการภายในองค์กร (management and organization)			o					o
		ปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก (External risk factor)					o			

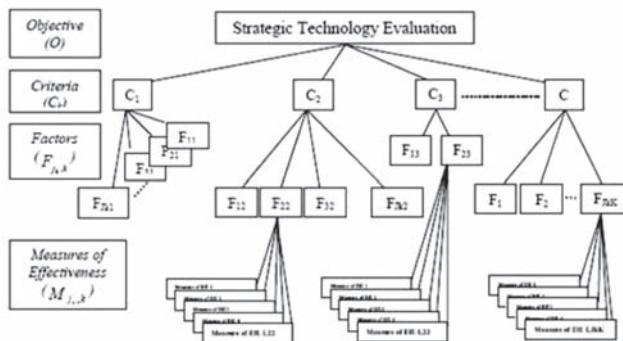
3.2 กรอบแนวคิดการพัฒนาเครื่องมือสำหรับช่วยในการประเมินศักยภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วน

คุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ต่อองค์กร ปรับประยุกต์

จากการอ่อนแนวคิดการประเมินคุณค่าเทคโนโลยีเชิงยุทธศาสตร์ต่อองค์กร (Technology Value Analysis) ที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Gerdsri [20] ที่พิจารณาปัจจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ตามลำดับชั้นจนถึงวัตถุประสงค์หลักขององค์กร โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นของตัวเลขชี้วัดนี้แสดงถึงระดับความสำคัญของแต่ละเทคโนโลยีที่ตอบสนองความต้องการสูงสุดขององค์กร

3.2.1 โครงสร้างกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process: AHP)

การประเมินเทคโนโลยีเริ่มจากการกำหนดปัจจัยที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ขององค์กรและวิเคราะห์ระดับความสำคัญสัมพันธ์ (Relative Importance) โดยเทียบต่อความต้องการขององค์กรผ่านวิธีการวิเคราะห์ในแต่ละลำดับชั้น

รูปที่ 1 แผนภาพโครงสร้างกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process) [19]

3.2.2 ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

การประเมินคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์พิจารณาจากปัจจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ส่งผลตามลำดับชั้นจนถึงวัตถุประสงค์หลักขององค์กร โดยแสดงผลการคำนวนในรูปแบบของตัวเลขชี้วัดซึ่งจะถูกเรียกว่าคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ต่อองค์กร (Strategic Value Index) ซึ่งค่าของตัวเลขชี้วัดนี้แสดงถึงระดับความสำคัญที่ตอบสนองความต้องสูงสุดขององค์กร

การพัฒนาแบบจำลอง ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์และปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาประเมินชีดความสามารถของผู้ผลิตชิ้นส่วนทั้งปัจจัยหลัก ปัจจัยรอง และปัจจัยอื่น ที่ส่งผลตามลำดับชั้นจนถึงวัตถุประสงค์หลักขององค์กร วัตถุประสงค์หลักมีความสำคัญมากที่จะต้องถูกกำหนดไปในทิศทางเดียวกับกลยุทธ์และเป้าหมายธุรกิจขององค์กร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือโดยใช้กระบวนการ

วิเคราะห์เชิงลำดับชั้น ลำดับความสำคัญของปัจจัยหลัก ความสำคัญของปัจจัยรองภายใต้ปัจจัยหลักแต่ละตัวและความสัมพันธ์ของคุณสมบัติของผู้ผลิตชิ้นส่วนต่อความพึงพอใจขององค์กรในแต่ละปัจจัยที่ถูกกำหนดขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลของผู้ผลิตชิ้นส่วนที่ล่วงผ่านตามลำดับชั้นถึงวัตถุประสงค์หลักขององค์กร การคำนวนหาคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ต่อองค์กร (Strategic Value) ของแต่ละผู้ผลิตชิ้นส่วน [TV_n] จะถูกวิเคราะห์ผ่านตัวแปรที่ใช้แสดงคุณสมบัติแต่ละด้านของผู้ผลิตชิ้นส่วน ($t_{n,j_k,k}$) ไปยังระดับความพึงพอใจ (Desirability Value) ที่องค์กรมีต่อคุณสมบัติต่างกันโดยแสดงผลในตัวตัวแปร [$V(t_{n,j_k,k})$] ดังนั้นปริมาณความพึงพอใจคือตัวแปรหลักที่จะมีผลต่อปัจจัยรองหรือปัจจัยอื่นในแต่ละปัจจัยหลัก ($f_{j_k,k}$) และความสัมพันธ์ของลำดับความสำคัญของปัจจัยหลักต่อวัตถุประสงค์หลัก (W_k)

สูตรการคำนวนทางคณิตศาสตร์สำหรับการประเมินแสดงดังนี้

$$TV_n = \sum_{k=1}^K \sum_{j_k=1}^{J_k} w_k \cdot f_{j_k,k} \cdot V(t_{n,j_k,k}) \quad (1)$$

โดยที่

n	คือ ดัชนีนับจำนวนผู้ผลิตชิ้นส่วน
K	คือ จำนวนปัจจัยหลักที่พิจารณาทั้งหมด
J_k	คือ จำนวนปัจจัยรองภายนอกที่ปัจจัยหลัก
TV_n	คือ ดัชนีแสดงคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ของผู้ผลิตชิ้นส่วน ต่อองค์กรที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์หลักขององค์กร
W_k	คือ ระดับความสำคัญของปัจจัยหลักที่อ้างอิงถึงกังวลปัจจัยหลัก
$f_{j_k,k}$	คือ ระดับความสำคัญของปัจจัยรองที่อ้างอิงถึงปัจจัยหลัก
$t_{n,j_k,k}$	คือ คุณสมบัติ ความสามารถ และลักษณะพิเศษของผู้ผลิตชิ้นส่วน สำหรับปัจจัยรองภายนอกที่ปัจจัยหลัก
$V(t_{n,j_k,k})$	คือ ระดับความพึงพอใจที่องค์กรมีต่อคุณสมบัติ ความสามารถ และลักษณะพิเศษของผู้ผลิตชิ้นส่วน สำหรับปัจจัยรองภายนอกที่ปัจจัยหลัก

ผลของการวิเคราะห์คุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ (TV_n) แสดงถึงระดับความเหมาะสมสมเชิงยุทธศาสตร์ที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนแต่ละรายสามารถที่จะตอบสนองวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

4. การประยุกต์ใช้แบบจำลอง

4.1 นำเสนอวิธีการนี้ศึกษา

บริษัทกรณีศึกษาเป็นโรงงานผลิตรถจักรยานยนต์สำเร็จรูป ลงให้กับผู้แทนจำหน่ายเพื่อขายให้กับลูกค้า ซึ่งทางด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์มีทั้งผลิตเพื่อจำหน่ายในต่างประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ ชิ้นส่วนย่อยที่จะนำมาประกอบเป็นรถจักรยานยนต์สำเร็จรูปนั้นมี 3 ช่องทางคือ ชิ้นส่วนที่โรงงานจะต้องทำการจัดหาชิ้นส่วนภายนอกในประเทศและชิ้นส่วนที่นำเข้ามาจากต่างประเทศทั้งจากโรงงานในเครือจากทั่วโลกหรือชิ้นส่วนที่ส่งตรงมาจากบริษัทแม่ในประเทศญี่ปุ่น กระบวนการการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนเริ่มต้นเมื่อแผนการผลิตรถจักรยานยนต์รุ่นใหม่ได้ถูก

จัดทำขึ้น หน่วยงานออกแบบผลิตภัณฑ์จากประเทศญี่ปุ่นจะเริ่มต้นทำการออกแบบรายละเอียดทางเทคนิคของชิ้นส่วนแต่ละรายการตามแนวคิดของรถจักรยานยนต์แต่ละรุ่น เมื่อขึ้นส่วนแต่ละรายการถูกออกแบบจนเสร็จลืนแล้ว บริษัทแม่จะเป็นผู้กำหนดว่าชิ้นส่วนใดบริษัทแม่จะเป็นผู้จัดหา และถ้าชิ้นส่วนรายการใดในหลายประเทศใช้ชิ้นส่วนเดียวกัน จะต้องมีการสรุปว่าจะเลือกประเทศเดียวเป็นผู้จัดหาชิ้นส่วนและจัดส่งไปยังประเทศอื่นๆ หรือเลือกว่าจะให้แต่ละประเทศแยกจัดหาชิ้นส่วนภายนอกในประเทศของตัวเอง ในกระบวนการการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนของบริษัทกรณีศึกษาจะเริ่มต้นเมื่อได้ข้อมูลรุป่าว่าชิ้นส่วนรายการใดจะต้องทำการจัดหาผู้ผลิตในประเทศ โดยหน่วยงานวิศวกรรมจะมีหน้าที่ในการจัดหาและคัดเลือกผู้ผลิต ขั้นตอนการจัดหาจะเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลชิ้นส่วนของแต่ละรายการจากข้อมูลทางเทคนิคของชิ้นส่วน (Drawing) จากนั้นจะทำการหาผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มีคุณภาพที่สามารถจัดทำชิ้นส่วนแต่ละรายการได้ โดยทำการตีงข้อมูลผู้ผลิตจากเอกสารรายการผู้ผลิตที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเบื้องต้น โดยจะแจ้งไปยังผู้ผลิตชิ้นส่วนเพื่อทำการเสนอราคากลับมาบังบริษัทกรณีศึกษา เมื่อผู้ผลิตส่งใบเสนอราคากลับมาบังบริษัทแล้ว ฝ่ายวิศวกรรมการผลิตจะเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนเพียง 1 ราย เพื่อเป็นผู้ส่งมอบชิ้นส่วนแต่ละรายการ

4.2 การพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินและเลือกผู้ชิ้นส่วนสำหรับบริษัทกรณีศึกษา

4.2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ

ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจาก 4 หน่วยงาน หน่วยงานละ 4 ท่าน ประกอบด้วยหน่วยงานวิศวกรรม หน่วยงานควบคุมการผลิต หน่วยงานควบคุมคุณภาพ และหน่วยงานผลิต ทั้งในระดับผู้จัดการและวิศวกรที่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีประสบการณ์ในการดำเนินงานร่วมกับผู้ผลิตชิ้นส่วน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ประเมินคุณภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วน ลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย และความล้มเหลวที่ควรห่วงหน่วยงานและความพึงพอใจของแต่ละปัจจัย

4.2.2 การพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดดัตถุประสงค์และปัจจัยที่ใช้ในการพัฒนาประเมินคุณภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วน

วัตถุประสงค์หลักของบริษัทคือ “การคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของบริษัทกรณีศึกษาสูงสุด”

ปัจจัยหลักได้จากการบททวนงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับการเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนและผ่านความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 หน่วยงาน จากการศึกษา ปัจจัยที่สำคัญในการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนของบริษัทกรณีศึกษาได้แก่ ปัจจัยด้านราคาและระยะเวลาการชำระเงิน ความ

สามารถในการผลิต คุณภาพชิ้นส่วน ศักยภาพในการจัดส่ง การบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร ความน่าเชื่อถือ

ปัจจัยรองและปัจจัยอื่นได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเหล่านั้น เช่น ปัจจัยหลักด้านคุณภาพ จะสอบถามเพียงหน่วยงานควบคุมคุณภาพเพื่อหาปัจจัยรองและปัจจัยอื่น

การวัดผลปัจจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งช่วงการวัดเป็น 5 จุด คือ ดีมาก (Very good) ดี (Good) พอดี (Fair) และ แย่มาก (Very poor) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางสรุปปัจจัยหลัก ปัจจัยรอง และปัจจัยอื่น ในการวัดผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง	ปัจจัยอื่น	การวัดผล	หน่วยวัด	ช่วงผล
ราคา & ระยะเวลาการชำระเงิน	1. ราคางานทั้งหมด	-	ปริมาณ	%เบริกบันทึกบันทึก	70-130% ของเป้าหมาย
	2. ระยะเวลาการชำระเงิน	-	ปริมาณ	วัน	15-75
ความสามารถในการผลิต	3. กำลังการผลิต	-	ปริมาณ	%ต่อความต้องการเฉลี่ย	50%-300%
	4. เครื่องจักร	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	5. มาตรฐานการปฏิบัติงาน	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	6. บุคลากรในสายการผลิต	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	7. เทคโนโลยีสารสนเทศ	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	9. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	8. อัตราส่วนของเสื่อมที่ส่งมาถูกตัด	-	ปริมาณ	PPM	0-2000 PPM
	9. ระยะเวลาที่ต้องการจัดส่ง	ระยะเวลาที่ต้องการจัดส่ง	ปริมาณ	ปี	1-5
	ความสามารถของบุคลากรในการตรวจสอบคุณภาพ	ความสามารถของบุคลากรในการตรวจสอบคุณภาพ	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
ศักยภาพในการจัดส่ง	เครื่องมือตรวจสอบหรือทดสอบ	เครื่องมือตรวจสอบหรือทดสอบ	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	มาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพ	มาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพ	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	การสอบเก็บตัวคัดของผลิตภัณฑ์	การสอบเก็บตัวคัดของผลิตภัณฑ์	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	11. ความต้องการเวลาในการจัดส่ง	-	ปริมาณ	%การจัดส่งตรงเวลา	99%-100%
	12. ระยะเวลาในการเตรียมการจัดส่งใหม่	-	ปริมาณ	%ตามเป้าหมาย	70%-130%
การบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร	13. ระยะเวลาในการผลิต ตั้งแต่รับคำสั่ง ชี้แจง จนถึง สามารถจัดส่งได้ (จำนวนการสั่งซื้อปกติ)	-	ปริมาณ	วัน	0-12
	14. นโยบายการเก็บ Stock	-	ปริมาณ	วัน	0-8
	15. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	16. ความร่วมมือในการลดต้นทุนค่าใช้จ่าย	-	ปริมาณ		0-ตามเป้าหมาย
การบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร	17. ความร่วมมือในการขอใบอนุญาตและบรรทัดฐาน	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5
	18. การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร	-	คุณภาพ	1 แม่มาก 5 ดีมาก	1-5

ตารางที่ 3 (ต่อ) ตารางสรุปปัจจัยหลัก ปัจจัยรอง และปัจจัยอื่น ในการวัดผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง	ปัจจัยอื่น	การวัดผล	หน่วยวัด	ช่วงวัดผล
ความน่าเชื่อถือของผู้ทดสอบ	19. ฐานะทางการเงิน	ผลประกอบการ	คุณภาพ	1 ถึงมาก 5 ต่ำมาก	1-5
		ยอดขาย	ปริมาณ	ล้านบาท	1-200
	20. ประสบการณ์ทางธุรกิจ	อาชีวกริจ	ปริมาณ	ปี	0-20
		ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจกับ กลุ่มลูกค้าที่เป็นผู้ทดสอบ	ปริมาณ	ปี	0-มากกว่า 5 ปี
		เวลาทำงานบันเด็ต			
	21. การคำนวณคุณลักษณะของการของผู้บริหารระดับสูง	กระบวนการนโยบาย	คุณภาพ	1 ถึงมาก 5 ต่ำมาก	1-5
		การสอนหมายงาน	คุณภาพ	1 ถึงมาก 5 ต่ำมาก	1-5
		การควบคุมและติดตาม	คุณภาพ	1 ถึงมาก 5 ต่ำมาก	1-5

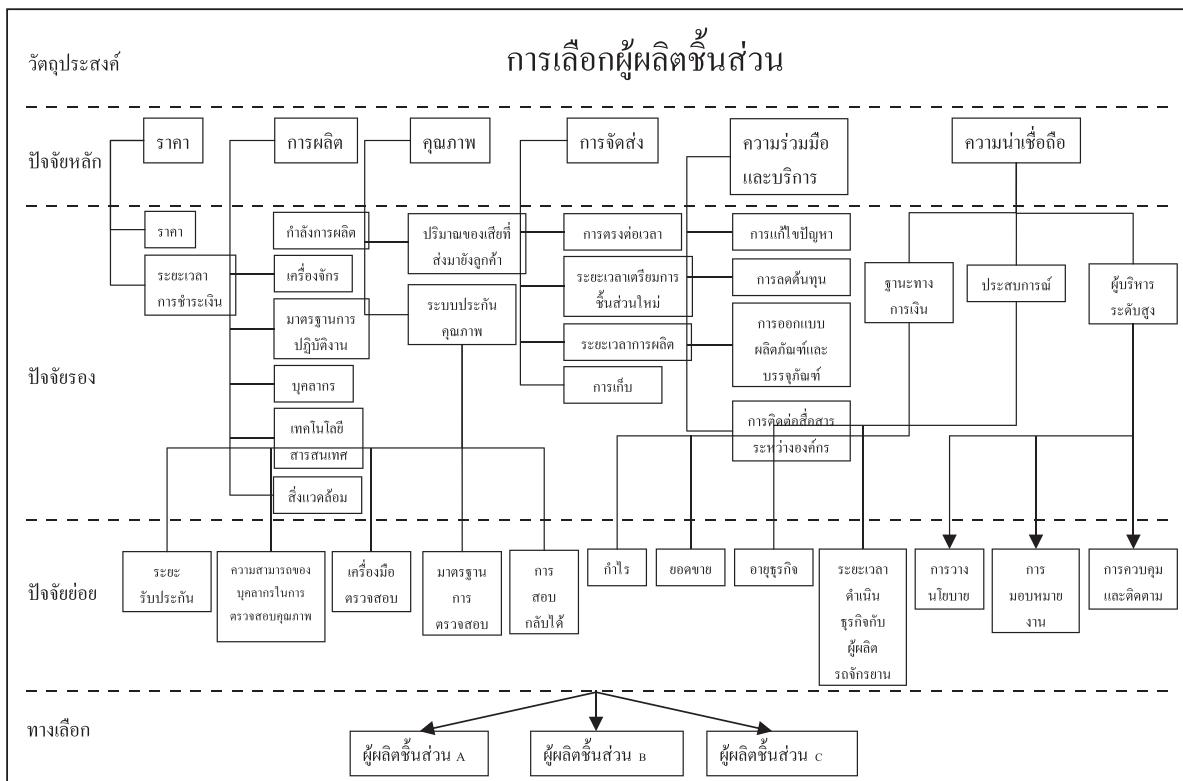
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินผู้ผลิตชิ้นส่วน

ขั้นตอนที่ 2.1 การแสดงแบบจำลองการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Analytical Hierarchy process model)

โครงสร้างแบบจำลองประกอบด้วย วัตถุประสงค์
ปัจจัยหลัก รอง ย่อย และทางเลือก ดังแสดงในรูปที่ 2

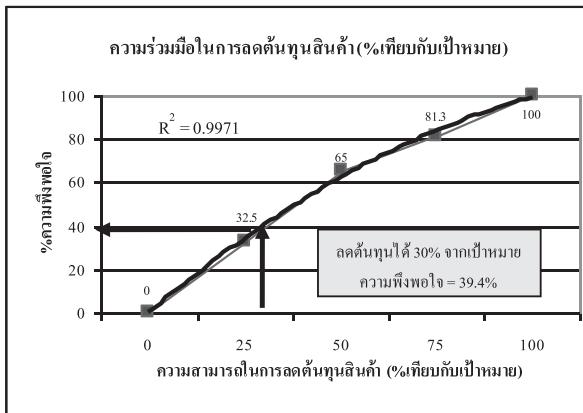
ขั้นตอนที่ 2.2 การหาความสำเร็จของปัจจัยหลัก ปัจจัยรองและปัจจัยอื่น

การหาความสำคัญของปัจจัยหลัก รอง และอื่นๆ จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญผ่านกระบวนการเบรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยที่ละคู่ (Pairwise comparison) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจาก 4 หน่วย

รูปที่ 2 โครงสร้างกระบวนการกำดำเนินเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process; AHP) ในการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์

งานจะให้ความสำคัญกับปัจจัยหลักด้านคุณภาพมากที่สุดที่ (ร้อยละ 29) ตามด้วยปัจจัยด้านความสามารถในการผลิต ปัจจัยด้านศักยภาพในการจัดส่ง ปัจจัยด้านราคาและระยะเวลาการชำระเงิน ปัจจัยด้านการบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร และปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตซึ่งระดับความสำคัญอยู่ที่ร้อยละ 20, 16, 13, 11 และร้อยละ 11 ตามลำดับ

รูปที่ 3 กราฟตัวอย่างแสดงการวัดผลประลิทธิภาพของปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

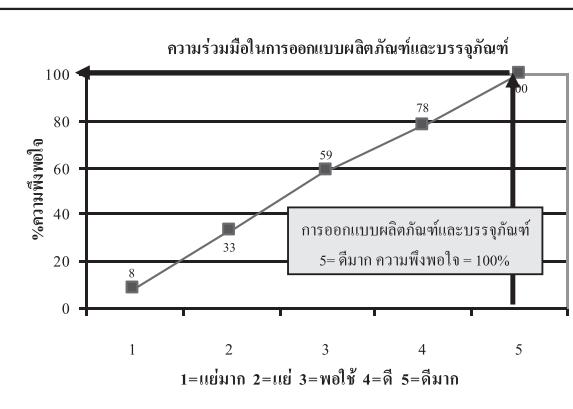
ข้อตอนที่ 3 ตรวจสอบแบบจำลองโดยการประเมินศักยภาพของผู้ผลิตชั้นส่วนด้วยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ

กรณีศึกษาที่ 1 ความพิดพลาดจากการเลือกผู้ผลิตชั้นส่วนโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคามากเกินไป

ผู้ผลิตชั้นส่วน A และ B ได้ผ่านการประเมินเบื้องต้นจากบริษัทกรณีศึกษา ในขั้นตอนสุดท้ายบริษัทดินเจ เลือกผู้ผลิตชั้นส่วน A สำหรับส่งมอบชิ้นส่วนรายการหนึ่งในกลุ่มตัวตั้ง ซึ่งพิจารณาจากราคาที่ถูกกว่าผู้ผลิตชั้นส่วน B แต่เมื่อได้เริ่มต้นการผลิตจริง มีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น เครื่องจักรมีขนาดไม่เหมาะสมกับการผลิตชิ้นงาน การขาดประสิทธิภาพในการผลิตชิ้นส่วนเพื่อเป็นวัสดุดิบสำหรับพ่นสี ทำให้มาตรฐานการปฏิบัติงานและตรวจสอบผลิตงานไม่เหมาะสมถึงเป็นที่มาของปริมาณของเสียในกระบวนการผลิตที่สูง รวมทั้งมาตรฐานและความสามารถของพนักงานตรวจสอบคุณภาพชิ้นงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำทำให้มีชิ้นงานเสียหลุดรอดมาอย่างบ่อยครั้ง

ข้อตอนที่ 2.3 การทำความสัมพันธ์ระหว่างห่วงวัดผลและความพึงพอใจ

การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจ ต่อปัจจัยในการประเมินผู้ผลิตชั้นส่วนแสดงอยู่ในรูปที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่ได้จากการประเมินของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญไม่ได้เป็นเส้นตรงเสมอไป

จากปัญหาที่เกิดขึ้น บริษัทกรณีศึกษาได้ตัดสินใจเปลี่ยนผู้ผลิตชั้นส่วนจากบริษัทผู้ผลิต A ไปยังบริษัทผู้ผลิต B ผลที่ได้รับคือ บริษัท B มีศักยภาพในการผลิตชั้นส่วนที่สูงกว่า ทั้งในส่วนของมาตรฐานการปฏิบัติงาน และการตรวจสอบคุณภาพ ทำให้การจัดส่งตรงต่อเวลามากขึ้น ปริมาณของเสียที่หลุดรอดมาอย่างบ่อยครั้งของบริษัทกรณีศึกษาก็ลดลง ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มากขึ้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้สอดคล้องกับผลการประเมินศักยภาพของผู้ผลิตชั้นส่วนตามแบบจำลองที่ได้สร้างขึ้น

จากการวิเคราะห์เพื่อประเมินและเลือกผู้ผลิตชั้นส่วนโดยใช้เครื่องมือที่ถูกพัฒนาขึ้นนี้กับกรณีตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระบุว่า บริษัทกรณีศึกษาควรพิจารณาเลือกผู้ผลิตชั้นส่วน B เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการโดยรวมของบริษัทเหนือกว่าผู้ผลิตชั้นส่วน A ทั้งในด้านความสามารถในการผลิตคุณภาพชิ้นส่วน ศักยภาพในการจัดส่ง ความร่วมมือระหว่างองค์กร ถึงแม้ว่าปัจจัยด้านราคาและระยะเวลาในการชำระเงินจะต้องกว่าผู้ผลิตชั้นส่วน A ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับการเลือกผู้ผลิตชั้นส่วนของบริษัทกรณีศึกษา

ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลการประเมินคักกี้ภาพของผู้ผลิตชิ้นล้วน A และ B ด้วยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

กรณีศึกษาที่ 2 ความผิดพลาดจากการเลือกผู้ผลิตชั้นส่วนซึ่งพิจารณาจากความสามารถในการผลิตเป็นสำคัญ โดยที่ไม่ได้เน้นความพร้อมและความสามารถในการด้านการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์และการบูรณาการผลิตระหว่างช่วงสัญญาจัดทำ

ในช่วงของการผลิตรถจักรยานยนต์รุ่นใหม่รุ่นหนึ่ง ได้มีชั้นส่วนในกลุ่มตัวลังอยู่ 1 รายการ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชั้นส่วนแตกต่างไปจากเดิมซึ่งจะต้องเป็นกระบวนการการฉีดพลาสติกประเภทพีวีซีหุ้มโลหะที่เป็นเหล็กโดยที่มีความเข้มงวดทางด้านคุณภาพเกี่ยวกับสภาพผิวชิ้นงาน เป็นอย่างมาก ในขั้นตอนของการคัดเลือกผู้ผลิตชั้นส่วน ได้ทำการเลือกผู้ผลิตชั้นส่วน 2 รายคือผู้ผลิตชั้นส่วน C และ D จากรายชื่อผู้ผลิตที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเบื้องต้นของบริษัทผู้ผลิตชั้นส่วน C ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการผลิตชั้นส่วนประเภทโลหะหุ้มด้วยพีวีซี แต่อย่างไร ก็ตามผู้ผลิตรายนี้เป็นบริษัทผู้ผลิตชั้นส่วนประเภทงานฉีดพลาสติกที่มีคักยกภาพสูง ทั้งความสามารถในการผลิตแม่พิมพ์และกระบวนการฉีดพลาสติกจนได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพทำให้ผู้ผลิตรายนี้ผูกขาดกับการผลิตชั้นส่วนประเภทงานพลาสติกชั้นรูปด้วยการฉีดให้กับบริษัทกรณีศึกษามาเป็นเวลายาวนาน และผู้ผลิตชั้นส่วน D ซึ่งเคยมีประสบการณ์ในการผลิตชิ้นงานประเภทพลาสติกหุ้มโลหะให้กับบริษัทผลิตรถจักรยานยนต์รายอื่นและยังทำเป็นผู้ส่งมอบชิ้นส่วนประเภทงานอัดชั้นรูปโลหะ บริษัทดัดสินใจเลือกผู้ผลิตชั้นส่วน C ทั้งที่ไม่เคยผลิตชิ้นส่วน

ประเภทนี้มาก่อนเลย โดยให้เหตุผลว่ามีการทำธุรกิจร่วมกันมาอย่างยาวนาน และศักยภาพด้านการจัดส่ง การบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กรก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดี หลังจากการริบมีการพบว่ามีปัญหาด้านๆ เกิดขึ้น มากมายกับผู้ผลิตชิ้นส่วน C ตั้งแต่ช่วงการเตรียมการก่อนการผลิตเกิดความผิดพลาดในการออกแบบ กระบวนการผลิต มาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น ก็ไม่สามารถผลิตชิ้นงานที่มีคุณภาพได้ ทำให้บริษัทต้องยอมรับคุณภาพชิ้นส่วนรายงานนี้ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่า มาตรฐานที่กำหนดในเรื่องของสภาพผิวชิ้นงานและกำลังการผลิตต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้เนื่องจากมีปริมาณของเสียในกระบวนการผลิตเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการจัดส่งที่ไม่ตรงต่อเวลา ซึ่งความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนี้ เกิดจากวิธีการประเมินการศักยภาพของผู้ผลิตด้วยวิธีการปัจจุบันซึ่งเป็นเพียงการประเมินในเบื้องต้นเกี่ยวกับศักยภาพของผู้ผลิตชิ้นส่วนโดยภาพรวมโดยที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจงไปที่ชิ้นส่วนรายการได้รายการหนึ่งทำให้เกิดข้อผิดพลาดนี้ขึ้นกับการคัดเลือกผู้ผลิตในครั้งนี้ และการให้ความสำคัญกับความสามารถในการผลิตเป็นหลัก ซึ่งในการผลิตชิ้นส่วนในรุ่นถัดไปทางบริษัทได้ตัดสินใจเปลี่ยนไปให้ผู้ผลิต D ทำการผลิตชิ้นงานแทน

จากการวิเคราะห์เพื่อประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนโดยใช้เครื่องมือที่ถูกพัฒนาขึ้นกับกรณีตัวอย่างข้างต้น ดังแสดงในตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระบุว่า ผู้ผลิตชิ้นส่วน D เป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุด

ตารางที่ 5 ตารางสรุปผลการประเมินศักยภาพของผู้ผลิตชั้นส่วน C และ D ด้วยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

		$(1) \text{ค่าหมายความสำคัญ}$ W_k	หน่วยรัด	ช่วงรัดผล	ผู้ผลิตชั้นส่วน C		ผู้ผลิตชั้นส่วน D	
					$f_{n,j_k,k}$	$V(f_{n,j_k,k})$	$f_{n,j_k,k}$	$V(f_{n,j_k,k})$
ปัจจัยหลักที่ 1 ราคา & ระยะเวลาการชำระเงิน	F11 F21	ราคาเดินทาง ระยะเวลาชำระเงิน	0.08 0.06	% เที่ยบกับเป้าหมาย วัน	70%-130% 15-75	95 60	73 86	0.05 0.05 0.10
ปัจจัยหลักที่ 2 ความสามารถในการผลิต	F12 F22 F32 F42 F52 F62	กำลังการผลิต เครื่องจักร มาตรฐานการปฏิบัติงาน บุคลากรในสายการผลิต เทคโนโลยีสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	0.04 0.04 0.04 0.04 0.02 0.02	% ต่อความต้องการเฉลี่ย 1 แม่นาค 5 ต้มาก 1 แม่นาค 5 ต้มาก 1 แม่นาค 5 ต้มาก 1 แม่นาค 5 ต้มาก 1 แม่นาค 5 ต้มาก	50%-250% 1-5 1-5 1-5 1-5 1-5	143 1 1 3 4 2	93 0 0 79 85 28	0.04 0.00 0.00 0.03 0.01 0.01 0.09
ปัจจัยหลักที่ 3 คุณภาพเพื่อส่วน (Quality)	F13 F23 F123 F223 F323 F423 F523	อัตราส่วนของสิ่ยที่ส่งมาถูกต้อง ระบบประกันคุณภาพ (Quality system) ระยะเวลาประกันสินค้า บุคลากรในการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือตรวจสอบหรือทดสอบ มาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพ การสอบกลับที่ต้องผลิตภัณฑ์	0.07 0.07 0.03 0.05 0.05 0.05 0.04	PPM 0-2000 PPM	3000	0	0.00 314 100 0.04	450 71 0.05
ปัจจัยหลักที่ 4 ศักยภาพในการจัดส่ง	F14 F24 F34 F44	ความพร้อมว่าไหในการจัดส่ง ระยะเวลาในการเตรียมการซื้อส่วนใหม่ ระยะเวลาในการผลิต ทั้งเดือนถึงเดือน นำใบอนุญาตที่เป็น Stock	0.07 0.03 0.03 0.02	% การจัดส่งตรงเวลา % ตามเป้าหมาย วัน วัน	99%-100% 70%-130% 0-12 0-8	96 100 9 2	0 71 36 74	0.00 0.02 0.01 0.02 0.04 0.05
ปัจจัยหลักที่ 5 การบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กร	F15 F25 F35 F45	ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความร่วมมือในการลดต้นทุนสินค้า ความร่วมมือในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร	0.04 0.03 0.02 0.02	1 แม่นาค 5 ต้มาก % ตามเป้าหมาย 1 แม่นาค 5 ต้มาก 1 แม่นาค 5 ต้มาก	1-5 0-100% 1-5 1-5	1 1 3 4	1 0 59 81	0.00 0.00 0.01 0.02 0.03
ปัจจัยหลักที่ 6 ความน่าเชื่อถือของผู้ผลิต	F16 F116 F216 F26 F126 F226 F36 F136 F236 F336	ฐานะทางการเงิน ผลประกอบการ ขาดขาด ประสิทธิภาพเชิงธุรกิจ อาชญากรรม ระยะเวลาดำเนินธุรกิจต้นทุนสูง ผลกระทบภายนอก การถูกก้าบคุกคาม การวางแผนโดยละเอียด การมองเห็นทางการเมือง การควบคุมและติดตาม	0.02 0.02 0.02 0.01 0.03 0.03 0.02 0.02 0.01 0.01	1 แม่นาค 5 ต้มาก ล้านบาท ปี 0-20 1-5 0-5 ปี	1-5 1-200 0-20 20 100 100 100 1-5 1-5 1-5	1 579 20 100 0.03 33 4 4 4 4	0 100 0.02 0.01 0.03 33 4 4 4 4	0.00 0.00 0.01 0.01 0.02 33 4 4 4 4 0.08
							TV_C	0.45
							TV_D	0.77

4.2.3 ผลการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

จากการณีศึกษาทั้งสองกรณี แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ถูกพัฒนาขึ้นสำหรับประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนนั้นมีประสิทธิภาพที่จะสามารถเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มีศักยภาพสูงสุดได้อย่างถูกต้อง ดังผลลัพธ์ที่ได้มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอดีต

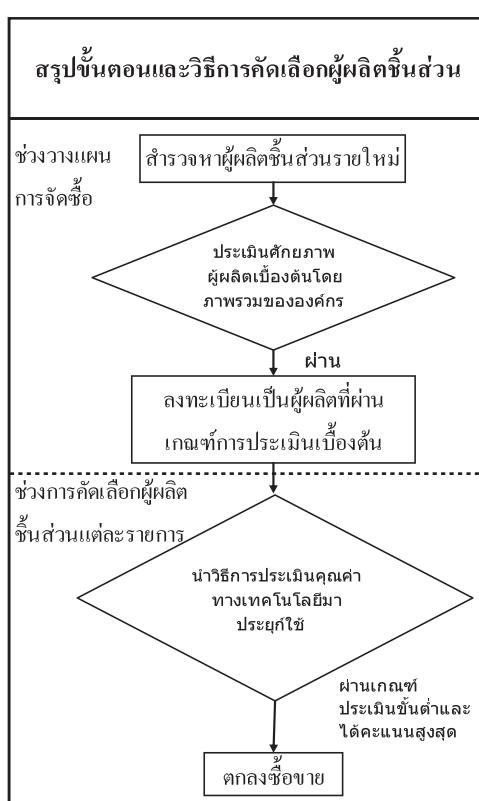
5. ข้อเสนอแนะ

5.1 วิธีการและขั้นตอนการใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

วิธีการและขั้นตอนในการประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนสามารถแยกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลักดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินขั้นพื้นฐาน เป็นการประเมินผู้ผลิตชิ้นส่วนโดยภาพรวมผ่านปัจจัยที่บริษัทกรณีศึกษาได้กำหนดไว้เดิม

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินเพื่อเลือกผู้ผลิตสำหรับชิ้นส่วนแต่ละรายการ จะต้องทำการประเมินแต่ละทางเลือกซึ่งต้องเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนที่ผ่านการประเมินขั้นพื้นฐานจากขั้นตอนที่ 1 โดยใช้เครื่องมือที่ได้พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยนี้ โดยจะต้องมีการกำหนดค่าคะแนนขั้นต่ำที่ยอมรับได้ในการเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนรายโดยรายหนึ่ง จากขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นสามารถสรุปได้ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 สรุปขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน

5.2 การนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ ในการประเมินและคัดเลือกผู้ผลิตสำหรับ อุตสาหกรรมอื่นๆ

การนำเครื่องมือที่ถูกพัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ใน การคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมต่างๆ สามารถ

แบ่งออกได้เป็น 3 กรณีคือ

กรณีที่ 1 ใช้กับบริษัทอื่นๆ ที่ผู้ในกลุ่มอุตสาหกรรม การผลิตรถจักรยานยนต์ ครอบแนวคิดการประเมิน ปัจจัยหลัก รอง และย่อย สามารถนำผลจากการวิจัยนี้ไป ประยุกต์ใช้ได้โดยตรง สำหรับความสำคัญของแต่ละ

ปัจจัยและระดับความพึงพอใจ อาจต้องมีการปรับปรุงตามกลยุทธ์ของแต่ละบริษัท

กรณีที่ 2 ใช้กับบริษัทในอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ไม่ได้คุ้มครอง เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ ครอบแนวคิดการประเมิน และปัจจัยหลักสามารถนำผลจากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยตรง สำหรับปัจจัยรองและปัจจัยอื่นจะต้องปรับตามลักษณะของอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนน้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยและระดับความพึงพอใจอาจจะต้องมีการปรับปรุงตามกลยุทธ์ของแต่ละบริษัท

ตารางที่ 6 สรุปแนวทางการนำ้งานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ

ประเภทอุตสาหกรรม	กรอบแนวคิดการประเมิน	ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง	ปัจจัยอื่น	น้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัย	ระดับความพึงพอใจ
บริษัทผู้ผลิตจัดการข่ายน้ำ	✓	✓	✓	✓	ปรับตามกลยุทธ์	ปรับตามกลยุทธ์
บริษัทในอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ไม่ได้คุ้มครอง เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์	✓	✓	ปรับตามลักษณะอุตสาหกรรม	ปรับตามลักษณะอุตสาหกรรม	ปรับตามกลยุทธ์	ปรับตามกลยุทธ์
บริษัทในอุตสาหกรรมอื่น	✓	ปรับตามลักษณะอุตสาหกรรม	ปรับตามลักษณะอุตสาหกรรม	ปรับตามลักษณะอุตสาหกรรม	ปรับตามกลยุทธ์	ปรับตามกลยุทธ์

5.3 บทสรุปของการพัฒนาแบบจำลองสำหรับคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน

สามารถนำวิธีการประเมินคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์มาปรับประยุกต์ใช้สำหรับการประเมินและเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถอ้างอิงได้จากรายงานนี้ได้แก่ 1. ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการประเมินและตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนนั้น 2. ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการประเมินและตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนนั้น 3. ปัจจัยด้านความสามารถในการผลิต 4. ปัจจัยด้านศักยภาพในการจัดส่ง 5. ปัจจัยด้านความสามารถในการบริการและความร่วมมือระหว่างองค์กรและ 6. ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตชิ้นส่วน นอกจากนี้ ภายใต้ปัจจัยหลักแต่ละด้านประกอบด้วยปัจจัยรอง และปัจจัยอื่นโดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในองค์กรซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานวิศวกรรม หน่วยงานควบคุมการผลิต หน่วยงานควบคุมคุณภาพ และหน่วยงานผลิต ผลของการศึกษาแสดงให้

กรณีที่ 3 ใช้กับบริษัทในอุตสาหกรรมอื่นๆ กรอบแนวคิดการประเมินสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สำหรับปัจจัยหลัก รอง และอื่นๆ จะต้องมีการปรับตามลักษณะของอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนน้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยและระดับความพึงพอใจจะต้องปรับให้เข้ากับกลยุทธ์ของแต่ละบริษัท

จากข้อเสนอแนะแนวทางในการนำ้งานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6

เห็นว่า การประยุกต์ใช้เครื่องมือในการตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วน โดยอ้างอิง ปัจจัยหลัก 6 ด้าน สามารถช่วยแก้ปัญหาความผิดพลาดในการเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนในอดีตซึ่งให้ความสำคัญการปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเป็นหลัก เครื่องมือสำหรับช่วยในการประเมินและตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนนั้น สามารถนำไปใช้ในการคัดเลือกผู้ผลิตชิ้นส่วนบริษัทอื่นๆ ในทุกอุตสาหกรรม โดยอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนปัจจัยในการคัดเลือก น้ำหนักความสำคัญและระดับความพึงพอใจเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของธุรกิจแต่ละประเภทและกลยุทธ์ของแต่ละองค์กร

6. เอกสารอ้างอิง

- Davis, T., 1993, "Effective Supply Chain Management", *Sloan Management Review*, Vol. 34, pp. 35-46.
- Hines, P., 1994, "Can You Create Your Own World Class Supply Chain?", *Purchasing & Supply Management*, Vol. 32, pp. 2-30.

3. Ghodsypor, S.H. & O'Brien, C., 2001, "The Total Cost of Logistics in Supplier Selection, under Conditions of Multiple Sourcing, Multiple Criteria and Capacity Constraint", *International Journal of Production Economics*, Vol. 73, pp. 15-27.
4. Choy, K.L., 2003, "Design of a Case Based Intelligent Supplier Relationship Management System the Integration of Supplier Rating System and Product Coding System", *Expert Systems with Applications*, Vol. 25, pp. 87-100.
5. Braglia, M. and Petroni, A., 2000, "A Quality-Assurance Oriented Methodology for Handling Trade-offs in Supplier Selection", *International Journal of Physical Distribution & Logistic*, Vol. 30, No. 2, pp. 126-35.
6. Schorr, J., 1998, *Purchasing in the 21st Century*, John Wiley & Sons, New York.
7. Semra, B.B., 2003, "A Case Study of Supplier Selection for Lean Supply by Using a Mathematical Model", *Logistics Information Management*, Vol. 16, No. 6, pp. 451-459.
8. Teng, G. and Jaramillo, H., 2005, "A Model for Evaluation and Selection of Suppliers in Global Textile and Apparel Supply Chains", *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, Vol. 35 No. 7, pp. 503-523.
9. Tam, C.Y.M. and Tummala, V.M Rao, 2001, "An Application of the AHP in Vendor Selection of a Telecommunications System", *Omega the International Journal of Management Science*, Vol. 29, pp. 171-182.
10. Handfield, R., 2002, "Applying Environmental Criteria to Supplier Assessment: A Study in the Application of the Analytical Hierarchy Process", *European Journal of Operational Research*, Vol. 141, pp. 70-87.
11. จิระวัฒน์ เออมໂກษา, 2544, "การประยุกต์ใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นสำหรับการตัดสินใจเลือกผู้ผลิตชั้นส่วน: กรณีศึกษาโรงงานประกอบรถยนต์" ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
12. Muralidharan, C., 2002, "A Multi-Criteria Group Decision Making Model for Supplier Rating", *The Journal of Supply Chain Management: A Global Review of Purchasing and Supply Copyright*, pp. 22-35.
13. Ellram, L.M., 1995, "Total Cost of Ownership: An Analysis Approach for Purchasing", *International Journal of Physical Distribution & Logistic Management*, Vol. 25, No. 8, pp. 4-23.
14. Roodhooft, F. and Konings, J., 1995, "Theory and Methodology Vendor Selection and Evaluation: An Activity Based Costing Approach", *European Journal of Operational Research*, Vol. 96, pp. 97-102.
15. Cebi, F. and Bayraktar, D., 2003, "An Integrated Approach for Supplier Selection", *Logistic Information Management*, Vol. 16, No. 6, pp. 395-400.
16. Percin, S., 2006, "An Application of the Integrated AHP-PGP Model in Supplier Selection", *Measuring Business Excellence*, Vol. 10 No. 4, pp. 34-49.
17. Ting, S.C. and Cho, D.I., 2008, "An Integrated Approach for Supplier Selection and Purchasing Decisions", *Supply Chain Management: An International Journal*, Vol. 13, No. 2, pp. 116-127.
18. Monczka, R., 2002, "Purchasing and Supply Chain Management", Second Edition South-Western Thomson learning.
19. Saaty, T.L., 1980, "The Analytic Hierarchy Process: Planning, Priority Setting, Resource Allocation", McGraw-Hill., pp. 1-60.
20. Gerdsri, N. and Kocaoglu, D.F., 2007, Applying the Analytic Hierarchy Process (AHP) to Build a Strategic Framework for Technology Roadmapping, *Journal of Mathematical and Computer Modeling*,

Vol. 46, No. 7-8, pp. 1071-1080.

21. Timmerman E., 1986, "An Approach to Vendor Performance Evaluation", *Journal of Purchasing and Supply Management*, pp. 2-8.

22. Bhutta, K.S. and Huq, F., 2002, "Supplier Selection Problem: A Comparison of the Total Cost of Ownership and Analytic Hierarchy Process Approaches", *Supply Chain Management: An*

International Journal, Vol. 7, pp. 26-35.

23. ระวี สุวรรณเดชาไซ, ไปรแกรมเชิงเส้น [Online], Available: <http://www.vcharkarn.com/vlesson/showlesson.php?lessonid=6&pageid=1-3> [2010, January 11].

24. Weber, C.A., 1991, "Vendor Selection Criteria and Methods", *European Journal of Operation Research*, Vol. 50, pp. 2-18.